

Nr 67.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av avtal rörande försäljning av vissa Djäknehytterotarnas skifteslag tillhöriga samfällda områden i Avesta stad i vad angår vissa allmänna hemman; given Stockholms slott den 26 januari 1934.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 26 januari 1934.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VANNERSTRÖM, LEO, EKMAN, SKÖLD.

Efter gemensam beredning med t. f. chefen för ecklesiastikdepartementet anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld:

Jämlikt 7 § lagen den 13 juni 1921 om förvaltning av bysamfälligheter och därmed jämförliga samfällda ägor och rättigheter beslöto delägarna i Djäknehytterotarnas skifteslag, Avesta stad, å sammanträde den 1 mars 1930 att avhända sig vissa vid det år 1871 fastställda laga skiftet å skifteslaget såsom samfällda redovisade områden enligt ett den 14 november 1929 upprättat köpeavtal, som försetts med godkännande av ge-

neralkonsuln Axel Ax:son Johnson, Avesta järnverksaktiebolag, Avesta sulfat- och trävaruaktiebolag i likvidation samt Norbergs elektriska aktiebolag och som jämväl godkänts av stadsfullmäktige i Avesta stad och å kyrkostämman med Avesta församling.

I skrivelse till länsstyrelsen i Kopparbergs län den 10 maj 1930 hava Hjalmar Berglöw m. fl. såsom utsedda ombud för skifteslaget — med förmälan att vissa allmänna hemman ägde del i förenämnda samfällda områden — anhållit, att genom länsstyrelsens försorg måtte jämlikt 7 § tredje stycket bysamfällighetslagen inhämtas sådant tillstånd, att beslutet kunde träda i verkställighet.

I skrivelsen uppgåvos de allmänna hemman, som ägde del i Djäknehytterotarnas samfälligheter, vara följande:

5	skillingar	6.4	runstycken	under	nr	1	litt.	A
12	»	2.4	»	»	»	40	»	F
5	»	11.7	»	»	»	41	»	Fa
11	»	5.9	»	»	»	92	»	K
16	»	1.6	»	»	»	93	»	L

eller tillhopa 51 skillingar 4 runstycken. Hemmanen litt. A., litt. K och litt. L uppgåvos ingå i Bjurfors kronopark; litt. F och litt. Fa skulle utgöra ecklesiastika boställen, till huvudsaklig del försålda till Avesta stad.

Efter det länsstyrelsen inhämtat yttranden av överlantmätaren i Kopparbergs län, Avesta kyrkoråd, vederbörande landsfiskal, domkapitlet i Västerås samt vederbörande skogsstatstjänstemän, överlämnade länsstyrelsen med skrivelse den 18 december 1930 ärendet till Kungl. Maj:ts prövning.

Innehållet av köpeavtalet den 14 november 1929.

Enligt förberörda köpeavtal försålde, med Avesta stads och Avesta församlings godkännande, delägarna i Djäknehytterotarnas skifteslag (vari Avesta järnverksaktiebolag är den största delägaren) till generalkonsuln Axel Ax:son Johnson vissa närmare angivna gemensamma mark- och vattenområden inom skifteslaget — nämligen enligt kartan och delningsbeskrivningen till det år 1871 fastställda laga skiftet följande ägofigurer: av 22, av 23, 47, 55, 56, 57, 58, 86, 87—100, 106, 107, av 108, 237, 238, 292, av 347, av 348, av 349, 379, 379 ½, av 116, av 119, av 158, 240, 154, 157, 155, 243, 245, 246, 247, 248, 343 ½, av 4360, av 4375 8437, 8418, med undantag för till järnväg exproprierad mark — samt till Avesta järnverksaktiebolag den i skifteslaget ingående delen av Dalälven jämte inom samma del av älven varande holmar, grund och fiske, dock med undantag av holmar, grund, vatten och fiske utanför stränderna till dels a) det järnverksaktiebolaget tillhörande hemmanet nr 116 litt. U om 40 skillingar 9.2 runstycken skatt och Avesta bruk, dels

b) den från samma hemman avsöndrade lägenheten Avesta sågverk samt från denna avsöndrade lägenheten Avesta sulfatfabrik nr 1, dels och c) den från lägenheten Avesta sågverk jämväl avsöndrade lägenheten Avesta Lillfors.

Det ålåde envar av delägarna att ansvara för de inteckningar, som, uttagna i respektive delägares skattetal, belastade hans andel i de försålda områdena. Tillträdet av dessa skulle ske, så snart betalnings-skyldighet inträtt enligt punkt 9 av tilläggsbestämmelserna i avtalet. (För innehållet av denna punkt redogöres i det följande.)

Skiftesdelägarna erkände, att de under a), b) och c) avsedda delarna av Dalälven med holmar, vatten, grund och fiske helt och hållet ägdes a) av järnverksaktiebolaget, b) av Avesta sulfat- och trävaruaktiebolag i likvidation och c) av Norbergs elektriska aktiebolag. Därjämte avstode till järnverksaktiebolagets förmån övriga delägare i skifteslaget utan vederlag från alla anspråk på ägofigurerna 8419—8424 (kanalen till sågen), 8425—8433 (kanalen till järnverket), 8434 (sågviken), 8435 (kanalen vid garmakeriet), 8436 (damm), och förbunde de sig att, i den omfattning järnverksaktiebolaget så påfordrade, utfärda överlåtelsehandling å samma ägofigurer.

Avsikten med köpeavtalet vore, att järnverksaktiebolaget skulle slutligen ensamt bliva ägare av allt vatten och all mark med vissa närmare angivna undantag — ägofigurerna 242, del av 244 och del av 243 (kyrkogård), del av 244 (kyrkogatan) samt 1 och 2 (brobacke) — norr om Södra Dalarnas järnväg, såvitt marken nu vore gemensam för delägarna i skifteslaget, varför dessa, om någon ägofigur blivit i avtalet bortglömd, skulle till järnverksaktiebolaget eller person, som av bolaget anvisades, utfärda särskild överlåtelsehandling på dylik ägofigur.

För att överflytta äganderätten på järnverksaktiebolaget och möjliggöra, att bolaget erhöle lagfart i största möjliga utsträckning å de genom köpeavtalet försålda områdena, skulle (enligt punkt 6 av tilläggsbestämmelserna i avtalet) Avesta stad söka fastställelse å sådan ändring av den för staden gällande stadsplan ävensom sådan tomtindelning, att områdena norr om Södra Dalarnas järnväg indelades i industri- och bostadstomter enligt vissa vid köpeavtalet fogade förslag. De staden eller järnverksaktiebolaget icke tillhöriga områden inom de sålunda indelade industritomterna (således även de genom avtalet till generalkonsuln Johnson försålda områdena, såvitt de inginge i samma tomter), skulle staden, så snart ske kunde, exproprieras jämlikt 1 kap. 18 § lagen om fastighetsbildning i stad samt skyndsammast lagfara och försälja till järnverksaktiebolaget för samma belopp som expropriationssumman.

Med den överlåtelse av äganderätt, som skedde genom köpeavtalet, följde (enligt punkt 7 av tilläggsbestämmelserna i avtalet), att järnverksaktiebolaget och blivande ägare av hemmanet nr 116 litt. U ensamma ägde att tillgodogöra sig vattenkraften i hela det område av Dalälven.

som fölle inom skifteslagets gränser, med undantag av vad som tillhörde Norbergs elektriska aktiebolag (lägenheten Avesta Lillfors) samt Avesta sulfat- och trävaruaktiebolag i likvidation (lägenheterna Avesta sågverk och Avesta sulfatfabrik nr 1), samt för sådant ändamål anlägga och bibehålla dammar i och över Dalälven, mot laglig ersättning för dämningsskada uppdämma vattnet till den höjd, som i laga ordning bestämdes, avleda vattnet ur älven, framdraga och bibehålla kanaler, tuber och elektriska ledningar samt anlägga och bibehålla kraftstationer på de områden, som järnverksaktiebolaget genom köpeavtalet förvärvat.

Så snart Avesta stad i enlighet med berörda åtagande i punkt 6 av tilläggsbestämmelserna låtit verkställa expropriation och överlåtit de exproprierade områdena till järnverksaktiebolaget, skulle det åligga bolaget att till delägarna i skifteslaget betala 100,000 kronor. Därav skulle betalning av 40,000 kronor anses fullgjord därigenom, att järnverksaktiebolaget till skifteslagets förmån å likviddagen avstode från sina anspråk på en enligt köpeavhandling den 10 mars 1917 (upprättad för i huvudsak enahanda ändamål som nu ifrågavarande köpeavtal) av bolaget betalad fond å 40,000 kronor. Av återstående 60,000 kronor skulle 5,000 kronor betalas kontant och återstoden medelst bolagets med rederiaktiebolaget Nordstjärnans borgen försedd revers, löpande med 5 procent årlig ränta och förfallen till betalning med 5,000 kronor första gången ett år efter reversens utfärdande och därefter årligen med samma belopp, tills reversen slutbetalts. Det belopp, delägarna sålunda bekomme, skulle bilda en fond under förvaltning av den person eller den styrelse, som lagligen utsåges att förvalta skifteslagets samhälligheter. Avkastningen av fonden skulle användas till gators och allmänna vägars inom Avesta stad förbättrande och underhåll i enlighet med de bestämmelser, som skifteslaget lämnade å allmänt sammanträde (punkt 9 av tilläggsbestämmelserna).

Järnverksaktiebolaget förbunde sig att ersätta skifteslagets kostnader för pågående rättegång (angående ställande av skifteslagets samfälligheter under särskild förvaltning) och för avtalet med intill 2,500 kronor ävensom för ett sammanträde med skifteslaget för godkännande av avtalet (punkt 12 av tilläggsbestämmelserna).

Köpeavtalet har den 17 oktober 1932 försetts med påskrift av generalkonsuln Johnson, järnverksaktiebolaget, Avesta sulfat- och trävaruaktiebolag i likvidation och Norbergs elektriska aktiebolag ävensom av ombud för Avesta stad, Avesta församling och skifteslaget, att, sedan skiftesdelägarnas den 1 mars 1930 fattade beslut vunnit laga kraft och blivit fastställt av häradsrätten, det träffade avtalet ånyo bekräftades.

Skrivelse den 17 oktober 1932 från ombud för Djäknehytterotarnas skifteslag.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 17 oktober 1932 hava Hjalmar Berglöw m. fl. såsom utsedda ombud för skifteslaget närmare utvecklat betydelsen av det av delägarna den 1 mars 1930 fattade beslutet. Ombuden hava i detta avseende sammanfattningsvis anfört följande.

Redan före avslutandet av ifrågavarande köpeavtal ägde järnverksaktiebolaget vattenområdet i Dalälven utmed stranden av litt. U i Djäknehytterotarnas skifteslag med undantag av vattenområdena utanför avsöndrade lägenheterna Avesta sågverk och Avesta sulfatfabrik nr 1, tillhöriga Avesta sulfat- och trävaruaktiebolag i likvidation, och Avesta Lillfors, tillhörig Norbergs elektriska aktiebolag, på grund av följande förhållanden. Järnverksaktiebolaget hade genom laga köp förvärvat hemmanet nr 116 litt. U inom skifteslaget, vartill hörde Avesta järnbruk med åbyggnader, verkstäder, vattenfall, kvarn och övriga till bruket hörande lägenheter. Detta motsvarade vad Kungl. Maj:t och kronan år 1777 upplåtit till Bergslaget och sedermera av Bergslaget försålts år 1872. Järnverksaktiebolaget förvärvade fastigheterna genom köpebrev den 31 oktober 1883 och fick lagfart å detta fång den 5 december 1883 samt kunde alltså åberopa skyddet av 20-årig hävd.

Frågan om järnverksaktiebolagets rätt till vattnet i Storforsen utanför bruket hade, i samband med frågan om överbyggande av kungsådran i Storforsen jämlikt medgivande i Kungl. Maj:ts resolution den 24 september 1914 och uppförande av kraftverk därstädes, prövats av Folkare häradsrätt, som genom utslag den 21 januari 1924 förklarar, att de enskilda delägarna i skifteslaget icke styrkt, att de hade äganderätt till Avesta Storfors, kanalerna inom bruksområdet eller till fisket därinom, och därför givit tillstånd till de ansökta vattenverksbyggnadernas utförande. Utslaget hade vunnit laga kraft.

För säkerhets skull hade delägarna i skifteslaget och järnverksaktiebolaget enat sig om att uti det den 14 november 1929 daterade köpeavtalet intaga ett direkt erkännande från delägarna, att den del av Dalälven med holmar, vatten, grund och fiske, som sålunda innehades av järnverksaktiebolaget, helt och hållet ägdes av bolaget. De delar av Dalälven, som låge utanför lägenheterna Avesta sågverk, Avesta sulfatfabrik nr 1 och Avesta Lillfors med holmar, vatten, grund och fiske, ägdes av ägarna till sagda lägenheter på grund av laga köp, å vilka erhållits 20-årig hävd.

Genom det den 14 november 1929 dagtecknade avtalet hade till järnverksaktiebolaget försålts dels åtskilliga samfällda markområden, dels ock de ovan- och nedanför litt. U och således även ovanför och nedanför Avesta Stor- och Lillfors belägna delar av Dalälven, som låge inom skifteslagets gränser.

Beslutet vid sammanträdet den 1 mars 1930, då köpeavtalet enhälligt godkändes, vore lagligen tillkommet. Å sammanträdet hade bland andra närvarit av domkapitlet i Västerås och av domänstyrelsen utsedda allmänna ombud, vilka biträtt övriga delägares beslut. Oaktat de vid sammanträdet närvarande delägarna beslutat enhälligt godkända köpeavtalet, hade vissa delägare överklagat beslutet genom att till Folkare häradsrätt instämma övriga delägare med yrkande, att beslutet

måtte förklaras ogiltigt. Denna talan hade häradsrätten genom utslag den 18 januari 1932 ogillat, vilket utslag vunnit laga kraft. Sedermera hade ifrågavarande beslut om godkännande av köpeavtalet underställt häradsrätten, som den 14 mars 1932 fastställde beslutet utan några inskränkningar.

Lagligheten av beslutet den 1 mars 1930 vore således konstaterad.

Beslutet finge mellertid ej träda i verkställighet, med mindre tillstånd därtill jämlikt 7 § bysamfällighetslagen lämnades för de i skifteslaget ingående boställen och övriga allmänna hemman.

Vid bedömande av om sådant tillstånd borde lämnas torde hänsyn böra tagas till, huruvida beslutet vore till fördel för skifteslaget och därmed även för ifrågavarande allmänna hemman, samt beslutets betydelse i allmänhet ur ekonomiska och sociala synpunkter.

På grund av den utredning och bevisning, som vid domstolen gjordes under behandlingen av målet om utbyggandet av Avesta Storfors och som låge till grund för Folkare häradsrätts ovan nämnda utslag den 21 januari 1924, samt på grund av det studium i övrigt, vilket ägnats äganderätts- och vattenkraftsförhållandena i Avesta, hade det visat sig, att skifteslaget icke hade någon rätt till vattnet i Dalälven utanför hemmanet nr 116 litt. U, varför medgivandet härav icke kunde vara till nackdel för skifteslaget.

Det för delägarna i skifteslaget, således även för kronan, vid bedömandet av köpeavtalet framförallt avgörande borde vara den ökade möjlighet, som genom överlåtelsen till järnverksaktiebolaget av vissa mindre markområden, dels liggande invid och dels helt omslutna av bolagets marker inom dess industriområde, bereddes bolaget med hänsyn till framtida utveckling av järnverket. Industriens fortbestånd och utveckling inom samhället vore nämligen av avgörande betydelse för dess bestånd och blomstring, när samhällets innevånare huvudsakligast hade sin inkomst av industrien samt markvärden och avsättningsmöjligheter för ortens produkter även vore beroende av densamma. Så gott som alla samhällsmedlemmars skattekraft och trygga ekonomi avhänge i största utsträckning av järnverksaktiebolagets industriella rörelse.

Dessutom vunnes genom avtalet åtskilliga fördelar för skifteslaget. Ett årtionden gammalt osäkerhetstillstånd inom skifteslaget och även staden komme att försvinna. Skifteslaget och staden med dess innebyggare bleve säkerligen för framtiden befriade från många improduktiva utgifter för rättegångar etc. Skifteslaget finge en fonderad kapitaltillgång på 100,000 kronor. Dessutom betalade järnverksaktiebolaget vissa kostnader för köpeavtalets genomförande. Olägenheterna av att de fastigheter, vilkas ägare deltagit i 1917 års köpeavtal, blivit besvärade därigenom, att vilande lagfart meddelats å samma köp, eller intecknats för det i samma avtal fastställda servitutet, upphävdes genom 1929 års avtal.

Den utfästa köpeskillingen, 100,000 kronor, skulle icke betalas, förrän Avesta stad fullgjort sina i 1929 års köpeavtal angivna expropriationsåtaganden och överlätit de exproprierade områdena å järnverksaktiebolaget. Staden kunde emellertid ej igångsätta med expropriationen, innan förutnämnda tillstånd enligt § 7 bysamfällighetslagen erhållits.

Innan expropriation genom Avesta stads försorg ägt rum och staden överlätit de exproprierade områdena till järnverksaktiebolaget, vore bolaget icke heller skyldigt att återkalla ansökan om lagfart å 1917 års

köpeavtal eller att döda på grund av detsamma beviljade servitutsin-teckningar.

Det vore för den skull för skifteslaget av största vikt, att kronans god-kännande av 1929 års avtal kunde snart erhållas, så att avtalet kunde fullföljas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hava ombuden å skifteslagets vägnar hemställt, att Kungl. Maj:t måtte förhjälpa dem att snarast möj- ligt erhålla medgivande, att förenämnda beslut den 1 mars 1930 finge gå i verkställighet.

Yttranden.

Kammarkollegium, som genom remiss den 29 december 1930 anbefallts avgiva yttrande i ärendet och till vilket berörda skrivelse från skiftesla- gets ombud den 26 oktober 1932 överlämnats, har, efter inhämtande av utlåtanden av lantmäteristyrelsen och sitt advokatfiskalsämbete, den 31 januari 1933 yttrat sig i ärendet.

I yttrandet, som har avseende allenast å de till kollegiets vård och in- seende ställda fastigheter, som ingå i skifteslaget, har kollegium till en början erinrat, att dessa fastigheter, uppgivits vara *dels* de till avlö- ning av prästerskapet i Avesta församlings pastorat anslagna boställena »Avesta Komministerboställes Kronoskattehemman Kyrkohemmanet kal- lat» (Litt. F.) och »Avesta komministergård Johansbo» (Litt. Fa) samt »Avesta nya komministergård» (av Litt. H och J) *dels ock* det såsom kloc- kar- och organistboställe i Avesta församling disponerade »Avesta för- samlings Klockare-, Orgelnist- och Skollärareboställe» (Litt. T). Kolle- gium har vidare framhållit, att av lantmäteristyrelsens utlåtande, mot vilket kollegiet saknade anledning till erinran, framginge, att alla de till generalkonsuln Johnson försålda områdena och rättigheterna vore skifteslagets tillhörighet, samt att de till järnverksaktiebolaget sålda mark- och vattenområdena inom skifteslaget vore, i den mån de icke utgjordes av lägenheter såsom Avesta Sulfatfabrik (med Storforsen) och Avesta Lillfors, vartill enskilda delägare kunde visa bättre rätt, att anse såsom för skifteslaget samfällda. Skäligheten av den i uppgörelsen överenskomna köpeskillingen borde därför bedömas, som om densamma avsåge förvärv av skifteslagets hela rätt i nu förevarande hänseende. Äganderätten till de förut omförmälda ägofigurerna 8419—24, 8425—33, 8434, 8435 och 8436 torde tillhöra järnverksaktiebolaget.

I utlåtandet har kollegium på anförda skäl hemställt, att Kungl. Maj:t måtte under förutsättning, att den avtalade köpeskillingen befunnes skä- lig, godkänna det slutna köpeavtalet, i vad det anginge de fastigheter, som vore anslagna för prästerskapets samt klockarens och organistens i Avesta församling avlöning. I anledning av härutinnan utav advokatfiskalsäm- betet framställt förslag syntes bära såsom särskilt villkor för godkännan- de föreskrivas, att Avesta järnverksaktiebolag förbunde sig att — utan hinder av punkt 12 i köpeavtalets tilläggsbestämmelser — ersätta kost-

naderna (cirka 500 kronor) för kronoombudets inställelser i den vid Folkare häradsrätt pågående rättegången mellan järnverksaktiebolaget, Avesta sulfat- och trävaruaktiebolag i likvidation och Norbergs elektriska aktiebolag, kärande, samt övriga delägare i Djäknehytterotarnas skifteslag, svarande, angående klander av ett den 5 november 1927 vid sammanträde enligt bysamfällighetslagen med skiftesdelägarna fattat beslut om samfälligheternas ställande under förvaltning enligt samma lag.

Vid kammarkollegiets yttrande har fogats en av förenämnda ombud för Djäknehytterotarnas skifteslag till kollegium ingiven skrift. I berörda skrift har bland annat framhållits, att i det belopp, som i köpeavtalet angäves som köpeskillning, inginge ett flertal ersättningar för prestationer och medgivanden från Avesta stads sida — icke såsom delägare i skifteslaget utan fullt fristående — gjorda uteslutande för åstadkommande av en slutgiltig uppgörelse i en gammal och meningslös tvist. Staden hade icke velat vedervåga resultatet genom att framställa särskilda krav på ersättning för sina åtaganden utan avstått från dem till förmån för fonden (köpeskillingen), trots att staden såsom relativt ringa delägare i skifteslaget finge ytterst litet att säga till om beträffande avkastningens användning.

Domänstyrelsen har i ett den 7 april 1933 avgivet remissutlåtande anfört följande.

Kronoparken Bjurfors inginge i Djäknehytterotarnas skifteslag med följande skattetal för nedanstående fastigheter, nämligen för

Nr 1 litt. A	5 skillingar	6.4	runstycken
Nr 92 » K	11 »	5.9	»
Nr 93 » L	16 »	1.6	»

Summa 32 skillingar 13.9 runstycken eller 33 skillingar 1.9 runstycken.

Enligt lantmäteristyrelsens i ärendet avgivna yttrande hade hela skifteslaget ett skattetal av 7 riksdaler 10 skillingar 8 runstycken. Kronoparken Bjurfors inginge alltså i skifteslagets skattetal med 9.56490 procent.

Av den överenskomna köpeskillingen, 100,000 kronor, skulle alltså på kronoparken Bjurfors belöpa 9,564 kronor 90 öre.

En ändring i de avtalade köpevillkoren skulle säkerligen medföra, att avtalet ginge om intet bland annat på grund av svårigheten att på nytt åvägabringa enighet i fråga om försäljningen inom skifteslaget. Ett genomförande av den nu träffade överenskommelsen måste emellertid ur allmän synpunkt anses vara av intresse, och kronan, som hittills icke haft några inkomster från ifrågavarande samfälligheter, kunde för sin del knappast hava något att vinna på en särskild värdering av desamma. Styrelsen ansåge därför, att skäl föreläge för avtalets godkännande från kronans sida.

I överensstämmelse härmed finge domänstyrelsen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte, på av kammarkollegiet i dess utlåtande angivna villkor rörande ersättning till kronoombud, godkänna den av delägarna i Djäknehytterotarnas skifteslag den 1 mars 1930 beslutade försäljningen av vissa

samfällda ägor, i vad försäljningen anginge under styrelsens förvaltning stående fastigheter inom berörda skifteslag.

Vattenfallsstyrelsen har i ett den 16 maj 1933 avgivet utlåtande anfört följande.

Vattenfallsstyrelsen, som endast torde hava att taga befattning med ärendet i fråga om den till försäljning föreslagna andelen i vattenområdet i Dalälven, hade ur de synpunkter, vattenfallsstyrelsen hade att företräda, icke något att erinra mot den föreslagna försäljningen.

För utrönandet av värdet av den vattenkraft, om vars försäljning sålunda vore fråga, hade vattenfallsstyrelsen, då remitterade handlingarna därvidlag icke varit tillfyllest, från Avesta järnverksaktiebolag införskaffat uppgifter angående den fallhöjd, varom i detta fall vore fråga. Enligt dessa uppgifter, vilkas riktighet vattenfallsstyrelsen dock icke varit i tillfälle kontrollera, utgjorde den till försäljning föreslagna fallhöjden vid medelvatten omkring 0.45 meter enkel strand. Den vid Avesta disponibla 9-månadersvattenmängden utgjorde i oreglerat skick omkring 145 kubikmeter per sekund och efter de hittills genomförda regleringarna av Dalälven omkring 190 kubikmeter per sekund. Den häremot svarande effekten vore i förevarande fall omkring 326 respektive 428 9-månadershästkrafter.

Den fallhöjd, om vars försäljning nu vore fråga, vore så ringa, att densamma med nu tillgängliga tekniska hjälpmedel icke kunde för sig utnyttjas. Ett utnyttjande av fallhöjden kunde ske antingen genom dämning från närmast nedan belägna vattenverk vid Näs eller i samband med utnyttjandet av det närmast ovanför belägna vattenfallet vid Avesta Lillfors. Den på vänstra stranden belöpande andelen i Avesta Lillfors tillhörde Avesta järnverksaktiebolag, under det att motsatta strandens vattenrätt tillkomme Avesta sulfat- och trävaruaktiebolag samt Norbergs elektriska aktiebolag. I dessa båda senare bolag vore emellertid Avesta järnverksaktiebolag enligt uppgift stor delägare.

Stiftsnämnden i Västerås har i ett den 28 juni 1933 avgivet utlåtande förklarat sig icke hava något att erinra mot köpeavtalet.

Värdering av distriktslantmätaren E. V. Hising.

Med skrivelse den 14 maj 1933 hava representanter för skifteslaget överlämnat instrument över en av mätningssmannen i Avesta stad, distriktslantmätaren E. V. Hising verkställd värdering av de genom köpeavtalet den 14 november 1929 försålda markområdena. I berörda instrument har Hising uttalat, att på grund av köpeavtalets innehåll de jordområden, som enligt avtalet finge anses likviderade med penningar, borde uppskattas till ett värde av tillhoppa 32,209 kronor.

Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, berör den försäljning av vissa Djäknehytterotarnas skifteslag tillhöriga samfällda områden i Avesta stad, som skett genom omförmälda den 14 november 1929 upprättade och den 17 oktober 1932 bekräftade köpeavtal, dels vissa fastigheter, som äro anslagna för prästerskapets samt klockarens och organistens i Avesta för-

*Departements-
chefen.*

samling avlöning, dels ock tre kronan tillhöriga, i Bjurfors kronopark ingående fastigheter. I fråga om de förra fastigheterna torde, enligt lagen den 4 januari 1927 angående tillstånd till försäljning av kyrklig jord i vissa fall samt till upplåtelse av sådan jord under tomträtt, det ankomma å Kungl. Maj:t att ensam fatta beslut om godkännande av försäljningen. Beträffande däremot de senare fastigheterna läser frågan om köpeavtalets godkännande böra underställas riksdagen.

I fråga om berörda i Bjurfors kronopark ingående fastigheter är att märka, att den å dessa fastigheter belöpande andel i köpeskillingen enligt utredningen uppgår till 9,564 kronor 90 öre samt att enligt köpeavtalet detta belopp ej skall erläggas till kronan utan jämte köpeskillingen i övrigt bilda en fond, vars avkastning skall användas till gators och allmänna vägars inom Avesta stad förbättrande och underhåll. En ändring av köpeavtalets bestämmelser härutinnan i syfte att berörda belopp helt eller delvis skulle utbetalas till kronan torde emellertid, såsom domänstyrelsen framhållit, näppeligen kunna uppnås. Därest kronan såsom villkor för avtalets godkännande uppställer en dylik fordran, måste det befaras, att ifrågavarande försäljning ej kommer till stånd. Med hänsyn härtill och då kronan, enligt vad domänstyrelsen uppgivit, hittills ej haft någon inkomst från här avsedda samfälligheter samt användande av avkastningen av berörda fond till det i köpeavtalet angivna ändamål är ägnat att medföra viss lindring i den skattskyldighet till Avesta stad, som kronan har att utgiva för sina inom staden belägna fastigheter, anser jag mig kunna tillstyrka köpeavtalets godkännande beträffande de i Bjurfors kronopark ingående fastigheterna. Jag finner ett dylikt godkännande motiverat även därav, att ett genomförande av ifrågavarande köpeavtal måste, såsom vissa i ärendet hörda myndigheter framhållit, anses önskvärt från det allmännas synpunkt.

I nära överensstämmelse med vad kammarkollegium i sitt utlåtande föreslagit, torde såsom villkor för godkännande från kronans sida av ifrågavarande köpeavtal emellertid böra föreskrivas, att Avesta järnverksaktiebolag förbinder sig att — utan hinder av stadgandet i punkt 12 av köpeavtalets tilläggsbestämmelser — utgiva ersättning med högst 500 kronor för kostnaderna för inställelser av kronoombud i en vid Folkare häradsrätt pågående rättegång mellan järnverksaktiebolaget, Avesta sulfat- och trävaruaktiebolag i likvidation och Norbergs elektriska aktiebolag, kärande, samt övriga delägare i Djäknehytterotarnas skifteslag, svarande, angående klander av ett den 5 november 1927 vid sammanträde enligt bysamfällighetslagen med skiftesdelägarna fattat beslut om skifteslagets samfälligheters ställande under förvaltning enligt samma lag.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att under nyss angivna villkor godkänna förenämnda, den 14 november 1929 upprättade och den 17 oktober 1932 bekräftade köpeavtal rörande försäljning av vissa Djäknehytterotarnas skifteslag tillhörande samfällda områden i Avesta stad, i vad avtalet angår fastigheter, som ingå i Bjurfors kronopark.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlästas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Rune Thygesen.